
légkör és varázslat

MOLNÁR CS. ATTILA

ETŰD IBOLYASZÍNEN

A csodálatos kis tér sarkán a hatalmas konyha üregeit és középtérségeit előnti hirtelen a homály vize. Ebben a közegben úszik az Öregasszony, ebben a Leánya, a Festőművész, a Pislogószemű, és ebben úszik a Mutató is.

— Ma nagyon hideg idő volt — állapította meg az Öregasszony, és odaül a vaskályha tövébe, hogy melegítené egykori szerelmétől kiszáradt csontjait.

— Raktam rá szenet eleget — szölt a Lánya a homály túlsó sarkából. A Festőművész ezt mondja:

— Jönnek majd a havas téli napok nemsokára. Még most, igaz, eléggé tiszták a színek, áttetsző, kristályos a levegő...

A Pislogószemű a lába közül, a piszkos betonpadlózatról emeli szájához a sörös palackot, megbugyogtatja, és ő is megszólal:

— A szomszédom elhordozza a kerítésemet. Már évek óta elhordozza, de nem baj...

Az est mind gyakoribb hullámverésével már-már teljesen előnti a hatalmas konyhát.

A Mutogató ember szeretne beszélni most, a karja úgy leng-lobog, akár a tűz lángja. Még egyetlen szó nem perdül le nyelvéről.

Ajtó nyílik, és belép a Kisleány.

Odanézek, a világosabb ajtókeretben, mint valami jelenéses Madonna áll ott a Kisanya karjaiba zárt gyermekével. De csak egy pillanatig marad mozdulatlan ez a kép. A második pillanatban megelevenedik, bejön, a nevét Máriának tudom. Megáll a konyhatérség kellős közepén, és máris lenge lényét fölpuhítja a közeg légköre.

— De szép babád van, Mária — szól az Öregasszony, és vár.

— Szép?

A kicsi Asszony hatalmas kaucsukbabát szorongat. Erről kérdezett. A

baba haja egybefolyik Mária hajával, a baba lába egészen Mária térdét tapossa.

Hatalmas jelképjáték.

A kaucsukhas föl van metszve szakszerűen, a megmaradt ovális lyukon át kivillannak a gumiszalagok. Legelső pillantásra olyanok, mint valami fehérekés, nagy testű hernyók előtekeredése a hasüreg titkos útvesztőiből.

— Szép a babám igazán? — kérdezi most bizalommal a kis Asszonyka.

— Nagyon szép.

— Igazából mondja?

— Mit parancsolsz?

— Egy pálinkát — feleli bizonytalanul, és le akarna ülni. Látni jól, hogy járása imbolygó, akárha csónakban vagy vonatban lépkedne.

— Hol vetted ezt a nagy babát ugyan? — kérdezi az Asszony Lánya.

— Kaptam.

— Megdolgoztál érte?

— Meg.

Villanyt akarnak gyűjtani, de a Festőművész, a Mutogató ember meg én ellenezzük. Igen jól megvagyunk így is — gondoljuk, és rövid cigarettára gyűjtünk mindhárman. A dohányrudacska végéből a föltreppenő füstcérna olyan, akár a lélek testetlen teste. Fehéres is, szárnyai is lehetnek.

Mária arcát most már egyáltalában nem látni.

Nem látni rajta az átváltozást, nem látni a pírt, az esetleges torzulásokat.

Még áll egy kicsit tétován.

Újabb kérdező felé fordul.

— Talán az ágyban dolgoztál meg a babáért?

Apróka szusszanások árulkodnak arról, hogy Mária restelkedik. Olyan éppen, mintha a fél óra előtti nász hangjait ismételné. Aki tizenhét éves, az megteheti.

A légkör telített, bever a toronyóra, a füst kékje-fehérje pókhálóként ragad föl a plafonra.

Mária most is a babáját szorongatja.

Mindannyian várakozunk megfeszülve, de Mária nem felel.

Kifordul, és távozik.

Abban a pillanatban a csodálatos kis tér sarkán a hatalmas konyhát egyszeriben előnti a hirtelen-fénytenger.

A vallatásnak, vallomástételnek vége szakad.

Valaki, talán a Festő, talán a Pislogószemű vagy a Mutogató ember fölkattintotta a villanyt.

És itt belül oda a varázslat.

Kint viszont a templomtorony alumíniumfényű síkjára fölkúsznak a túlvilágiak. Sorba egymás után csimpaszkodnak föl, olyanok innen alanzól, akár a dús szőlőfürtök áttetsző kocsonyaemberei.

VARÁZSVÍZ

A csillagforma kis térbe hét utca torkollik. Akár valami vízgyűjtő tóba, ömlenek ide az apróka utcápatatok.

Alkonyattájt megelégnék a forgalom, egyik utca véredényéből a másik utca torkába áramlanak az emberek, látszatra igen fontos céljaik után futván, ám tudván tudom, vagy inkább csak sejtem, hogy majd mindegyikük talmi, mulandó örömeiket hajszolna . . .

Ablaküvegem kettős tükrén át mindezt jól megfigyelhetem.

Valóságos kicsike, nyitott színház számomra ez a hét utcát magába foglaló, magába keverő-örvényeltető terecske.

A csillag partjain szinte minden ház naphomlokzatú, a kapukon itt-ott még látni a régi-régi vaskoppantyúkat, vagy a rézkoppantókat. Fönt a házhomlokokon sugárkéveszerűen törnek a magasba a szögezett lécek egy ovális deszkasíkból kitorvén; fölül sokkal rövidebbek, alul az ablakok szemvilága, szemöldöke irányába sokkal hosszabbak.

Jól megfigyelhetem ablaküvegem kettős vásznára ügyelve a házak és lakóik különéletét.

Ma dél óta várom Kurfis barátnémat, valamikor együtt jártunk iskolába, később egyetemre, egy tanintézetben tanítottunk matematikát. Addig is figyelgethetem az említett kis tér örökké változó, örökké más arculatát.

Becsöngetnek.

No végre! — gondolom bizakodva, összetörve az unalom bűvösnek mondott üveggolyóját; no végre!

Hoz majd egy kicsi dobozt, abban egy kisebbet elrejtve, s abban egy pindurka számológépet. Vagy ilyesmit. Ezek a Kurfis barátném bohóckodásai közé tartoznak. Ebben igen választékos, mondhatnám úgy is, hogy fantáziája kimeríthetetlen.

Vajon mivel lep most meg?

Ezek a valamikori szilaj-szépnek mondott lovacskák most már csak lassan, nagyon lassan és nagyon billentgetve visznek el a nagykapuig. A térd- és a bokaforgók egymáshoz igazodni nem akaró kétfajta tengelye szilánkéses nyilallásokat küldözget valamiféle idegcérnákon át a gerincközpontba.

Látom, az idő megfelelő, eléggé enyhe, bár rongyfelhők falkái legelik a napot.

Föltépem a kaput, — Fanni! — kiáltom, Kurfist akarván mondani.

A vízhordólány csak állong, kétfelől két hatalmas vödör vízzel. Látom, ráncol a keze bőre erősen, látom, pindurka hullámokat vet a kidudorodó érfolyosók kékes-lila pókhálói fölött.

A bőr egészen sűrű, öregke padlások porára emlékeztet. Ilyen barázdált arcán, ilyen lábaszárán, markoló kezefején.

— Keziticsókolom — szól hátra ötven éve megszokott reszelőhangján. — Hoztam a vizet. Meghoztam . . .

Némi lihegések szünetjeleiben közli vélem mindazt, félrelépek, megbillenek az egyik paralízistől támadott oszlopocskám, az egykori jó lovam irányába, hogy beférhessen a kapu szűk száján.

„Adj’ isten jó napot” — akarnám mondani a vizeslányoknak, aki szegényes ruházatában igen megszaggatott, furcsa, hetvenedik évtizedében is különleges teremtés.

— Nagyságos — fordul felém —, azt álmodtam tegnap éjjel, hogy a

sarki kútból bor bugyogott, sugarában békák, kígyók, férgek. Egyik nyálkás emberi hangon azt mondta: „Ne hurcold te Fanni többet a bort, úgyszólván vizet vinnél helyette a Nagyságosnak...”

Cifra egy álma lehetett ennek a vízhordólánynak, mi tagadás. Az értelmét szeretném megfejtetni. Nem álma értelmét, hanem meséje célzatát.

Vajon mit akarhat tőlem a Kurfis?

Látom, billegve járt, kacsamódra, mintha egyik lába sokkalta rövidebb volna. Akár az enyém. Talán ezért is rokonszenves éppen.

— Nagyságos, hová tegyem a vizét? — lihegi.

„Miféle vizemet?” — kérdezném, mint ahogyan már számtalan esetben kérdeztem volna évtizedek láncolatán át hetente kétszer.

Bevallom, kicsit csalódtam, hogy nem a Kurfis csöngetett. Vajon mit akarhat tőlem távollétével?

Az említett kis téren él egy kénes vizű, vascsöves-kedveske folyóskút. Csobog, akár valami, a hegyszorosok közé szorosan bemenekült, jóízű forrás.

Alig él már manapság, alácsorgó vízbotocskája egyre vékonyabbá válik. Évtizedek óta figyelem. Egyre lustábban, egyre fáradtabban, s attól félek, hogy egy nap — én már azt mondanám, hogy nem fontos az se, ha meg-, vagy meg se érem —, egy hajnali órán talán, vagy éppen az éjszaka hűvösséges köpenyege alatt egyszerre cérnaszállá változik, majd elapad, meghal...

Látom, hogy a billegő Fanni-hozta víz mennyire sárga, kénzománkra emlékeztető. Ha gyufát lobbantanék, talán ha gyufát lobbantanék, lángnyelvek lobognának elő a fényredőnyös, apróka hullámokat vető vízfelület föléből.

Varázs víz — gondolom megtorpanva már a lépcsőkön fölfelé.

— Mit ebédeltél ma? — kérdezem, hangomban kíváncsiság, beszélget-nivágás szándéka.

— Hogy mit ebédeltél? Mit is? — kérdezi most már inkább önmagától, mint tőlem.

Nem felel, a konyhában még lobog a gázláng lilán-kéken, Fanni pedig távozik.

Úgy megy el, akár az emlék szárnya villan el lefekvés előtt.

Lehet, hogy csontleves evett.

S rádöbbenek arra, hogy a vízhordólány neve nem is Fanni, hanem éppen Kurfis barátnémé, csak valamitől, talán a nagy, esőt hozó légnyomástól nem ismertem föl.

„Él-e még az Árgus testvéred?”, kérdezném most már utólag, sajnálkozván az elmulasztottak fölött. Árgus testvéred, akit nem láttam vagy három évtizede, s aki azelőtt megkérte a kezem.

Futván futunk az öregség elől — gondolom ismét magános, magára maradt tanítónő-észjárásommal —, futunk, szaladunk, bár az nyilvánvalóan igen gyorsan jár, hiszen a kelleténél sokkal gyorsabban ér szinte valamennyiünket utol.

A kis tér fölött esőfelhők gyülekeznek szilvakéken, s ekkor berren föl másodszor a csengő.

Kicsoszogok, hát ismét egy vízhordóleány.

Karjaiban kétoldalt éppolyan kénzsinű a víz, akár előbbi látogatóm csöbreiben.

— Van már vizem, hoztak — mondom szelíden.

— Van már? — Hangjában csodálkozás, kétely.

— Akarsz egy pálinkát?

Csak ácsorog megrettenve, majd eléje hozom, kezébe adom a kicsi poharat.

Rádöbbenek, hogy a fizikai munkát végzők torka-ínye mindenkor kívánja a szeszt.

A harmadik csöngetés Kurfisné kezétől származhat — gondolom megnyugodva.

Valaki ismeretlen vízfordólány ajtóm keretében.

— Kurfisné vagyok — szól, és áhítattal öreg mellemre borul.

VÉGZETES ÖREGKOR

Megösmerkedtem egyszer egy emberrel, a múltábúval.

Egy félarasznyi csont hiányzott a lábából, éppúgy, mint az enyémből hiányzik. Gondoltam, ő irodába jár, én meg egyszerű szőlőművelő vagyok, de van mégis közös vonás az életünkben: a sántaságunk.

Fölmegyek hozzá hát, mondom, segítsen nagy bajomban, hiszen láthatja, elesett vagyok, s kihez forduljak, ha nem hozzá? A rossz lábúak bár tartsanak össze . . .

Akkor ezen rettenetesen fölfortyant, de, hogy mutassa, ő mégis jó ember, íróasztalának síkvize fölül kiszólt:

— Ha karod, odaadhatom a múltámat. Úgyis kicserélem, a régire már nincsen szükségem . . . használd egészséggel.

Elfogadtam, ha nem ad mást, ez is megteszi.

Akár a meztelen csiga, úgy élek. Se házam, se vagyonom.

Magam vagyok egy elátkozott szőlőben, messze a várostól, olyannyira magam ott a téli-nyári sivárságban, akár az árva veréb a faágakon.

Annak nincsen kívül beszélnie.

A szőlősgazda lejön néha, pattog, dirigál; hogy kapálj, permetezz, kacsaszaz. Mutatom neki a falámat, lekapcsolom, mondom, kímélni kellene magamat, hiszen te is tudhatod, te is sánta vagy.

— Nem vagyok én kíváncsi a múltádra. Ismerem jól, hiszen tőlem kaptad — jelenti ki göggel és megvetéssel.

Csak befordultam a kunyhómba, ággal jól megtömtem a sparherdot, s füstölődtem ott najnalig, mint a kolbász. Könnyekkel, keserőséggel átáztatva eddigi életem folyása fölött.

Ezen az elátkozott helyen örülök a madaraknak, a néha arra röpülőknek. Morzsát szórok a kinti asztalra nekik, hadd hívják a testvéreiket is.

Kis madárfejemben megfordult már az a gondolat is, hogy nem muszáj nekem ennél a gazdánál maradni az idők végezetéig.

Öreg is vagyok eléggé, érett a gödörre.

Ha filmet néznél, láthatnád, hogy az első képsorban összezsugorodva görbedve heverek nyomortanyám novemberhideg tákolmányán, rothadó és elrohasztó kigőzölgésben. A talajvíz föl-fölnyúl értem, egész fekhelyem benne lebeg. Embert nem látni, nem érezni itt.

Másodszor decemberi kivilágításban, napreflektor sugarában, a városi parkban. A csavargósegg-koptatta padon, a szökőkúthoz közel telepszek le, s hallgatom a régi-régi térzenét, a rezesbanda villogó hangszereiből

előbodorodó, csodálatosan pattogó ritmust. Hajam egybenől a szakállammal. A sűrített nyomor és szenny alkoholketrecéből átnyújtánám még kezem az élők felé.

Van, aki cigarettát dugdos kocsonyás ajkaim közé.

Az utolsó képben már kocsmaküszöbön heverek, gerincemen a grádicok számtalan hullámvetése.

Az elkövetkező vagy az azután következő gyilkos éjszaka hirtelen kivégez, tudom.

Alkoholbilincsen üvöltözök majd a házak küszöbén.

Senki be nem enged.

Az éjszakától még hidegebb hajnal végez majd velem.

Lassan hülök majd ki, akár a hóra kitett leves, aztán olyan leszek, mint a kocsonyában a csont.

Acélos, fekete, mulandó.

KERÍTÉSEN INNEN

Az öregember a Tél utca akácok-kanyargós folyójának partján lakott még életében, de halála után sem költözködött el megkínzott szelleme innen.

Úgy tűnik csakugyan, hogy még testi valóságában sem volt könnyű odahagyni a Tél utcát az idevaló neszekkel, nádkalapos hajlékaival, madaraival, az alacsony felhőként hömpölygő galambáradatával, örökmozgó gyerekseregével...

Lélekkorában most a többi szellemtestvérének tenyerét markolással kitarító és megtántoríthatatlan szorgalommal,

és tragacsot tologat ott is szüntelenül,

és súlytalan zsákokkal föltornyosított tragacsot tologat szünet nélkül a nem evilági utcák járatán is szüntelen, egyre...

Csakúgy csinálja ott is, mint amikor fizikai valóságában cselekedte a sárfröccsös járdák szalagszegélyén, kicsi járgánya sajtnyi kereke alatt be-behajlik a flaszter, hullámot vet a fű, vajassá változik a földút.

Az Öregember, úgy sejtem, voltlegény lévén többet, sokkal többet tudhat immár az életnek elrejtett titkairól, mint bárki halandó.

Vasárnap hajnalán faragott kapuja kulcslyukában kis cédula havazott, akár valami angyali kulcs, valami üzenet.

Az Öregember megmosakodott, reggelire evett szalonnát, kenyeret, hagymát, elmesélte furcsa álmát Sátán kutyának, aztán odacsoszogott a kapuhoz, rágyújtott, kénes füstkúpot fúj, sóhajtott, majd kihúzta az üzenetet.

„Tegnap, miután leereszkedett az este, ezt én akkor a szilvaszínre kékült templomtorony árnyékának véltem. Ebben az órában, amikor jött a háztetők teraszvárak megcsapdosó sötétség, jött ama villany-pillogású a nagyduunnával — gondoltam üzenek érted. Gyere”

A kutya kézen nyalta az öregembert, ő pedig átszólt a kerítésen:

— Kóró úr, nézze már, kaptam egy röpcédulát!

— Micsodát?

— Jöjjön, olvassa.

Kóró úr, a napszámos, teker előbb egy cigarettát, összenyalazza, majd

odasompolyog a kerítéshez. Az Öregember lobogtatja zsebkendőnyi le-
velét, akár valami kis zászlóval hívogatná a napszámot.

— Ezen nincs üzenet — jelenti ki, és köp.

— Nincs? Mit akar engem félrevezetni? — szögezi mellének védekező
is, ellenségeskedően is.

— Üres papírlap. Biztosan a gyerekek incselkednek...

A kutya hatalmas farka feketerókaként csapkolódik ide-oda mérhe-
tetlen izgalmában, akárha nagyon nagy szél tört volna rájuk.

— Máskor majd — recseg az Öregember —, máskor majd jobban meg-
nézi. Maga hazudós...

Egy hét múltán újfent cédulát talált.

Most már a hívás sokkal határozottabb volt.

— Látja-e a betűket, szomszéd? — szólát át a kerítésen.

— Nem. Hiába is meresztgeti a szemét, nincs azon semmi írás. Több
szeszt ivott az este, azért látja.

S akkor, talán egyetlen félóra se pergedezett le a Tél utca szigorúsá-
gos mérőműszerén, annyi se talán, míg elég, elhamvad utolsó dohány-
rudacská, jön ám az Öregember, szomszédáról szomszédra kilincsel, ol-
vastatná az újabb üzenetet.

Lobog rajta erősen a foltonfolt birkabőrcsuha, mintha máris túlvilági
szellemképként vetülne az élők elé még evilági hús-vér valóságában.

Ma is ugyan lobog rajta...

A Tél utcába tévedt valami fuvallat, valami piroska-lilácska leszálló
léghuzat, megüszkösítvén az akác- és ecetfákat az udvarokban. Meghóni
pilinkéztek alá a dohányszín, öregember-kézfejnyi, erekkel gazdagon
áttört levél-üzenetek.

A bodor farkú kutya lehasal az utcaközépre, cserebogár orra mélyen
a porban.

A gazda átalhág az életnek kerítésén, reszketve-bátorsággal. Másvilá-
gi, ecetfákkal szegélyezett, fröccsentő téglaošvényen tolja-tologatja im-
máron súlytalansággal telitöltött talicskáját, a fűzfából valót.

A Tél utca lakói szokták is hallani a kenetlen kerék nyikorgását,
Sátán nagyot tüszent a porlepedőbe.

Megáll pihentetni, markolássza tenyerét az öregecske-görbécse Szal-
vaynak, a lisztesszakállú Kórónak, a lilaszínre pácolódó Majlend Pali-
nak, a halottmosó, férjverő Töröknének pedig illedelemmel kezét csókol.

Dereka megroppan, fölűszik a szárkúpmeredek ecetfa csúcsára, onnan
csalogatja a többit, de azok csak körülállják, a kutya csontot ás el a
fagyókerek közé, farka hatalmasan lobog egészen addig, míg a Kalmár
szomszéd kakasának szeme és torka fölnyílik, föl pattan.

UTCÁNK VISSZAJÁRÓI

Íme, látom ismét a nagytestű, már korosodó asztalosmestert az ablak-
üvegen át, amint moziba megy az utca tulsó oldalán. A késő délutánban,
amikor a kiskapukat feketeséggel töltik meg öreg szőlőfürt-szomszéd-
im, és a közelítő szürkület egyéb élőlényei is ellepik hirtelen —, mon-
dom ez idő tájt, amikor a homály, az estelő rávetül utcánk hulló-törzsé-
re, ebben a valószerűtlenül kábító alkonyati órában feltűnik a mester
a túloldalon, feltűnik, s máris fölbillen, fölemelkedik az egész szoba,

sőt megbillen az egész házsor is a rettenetes súly terhe alatt. Rövid ideig tartó egyensúly-eltolódás ez az úttest érzékeny mérlegén, legalábbis így érzem ebben a pillanatban, s ha már így érzem, akkor így lehet valóságosan is.

Ha otthon vagyok, elhalad az asztalos naponta az ablakom előtti látómezőben, a dupla üvegtől némileg veszítvén igazi testi méreteiből télen is, nyáron is, ebben a surranó-elhaladó fényben megbontva pillanatra az annyira őrzött és óhajtott egyensúlyt.

Kinyitom majd az ablakot, sárgás szél fúródik a függönyömbé, a satnya, elhanyagolt szobanövények közé, az asztalos pedig ezt mondja:

— Jó estét, szomszédcskám! Moziba indulok, de van még kevéske időm.

— Ha van kevéske ideje, ugorjon be ugyan egy pillanatra — szólok át, és amikor ajtót nyitok, máris ott áll vendégem betöltve a fehér keretet.

Akár egy hatalmas, élő portré.

Leül, egyetemi éveiről mesél szüntelen hévvel, de látogatásának igazi célját még most sem sejtetem.

Miniatűr zászlókban lóg róla a ruha, lecsurgatott ételmaradékoktól tarkítva. Tányérnyi, kíváncsi szeme ezalatt körbejár, a régi, családi bútorokat nézegeti felfokozott figyelemmel.

A bútorok hajlítgatott, homorú-domború felületein vastag porréteg. Régiségüket tekintve immár fél évszázadosak, én nem értek a stílusokhoz, de persze ő, az asztalosmester szakértő ebben, többet lát, mint az én szemem. Azért is talán, mivel erős érzelmi szálak fűznek ezekhez a régi ereklyékhez engem.

Nem tudhatom, hogy e pillanatban miféle gondolatok járnak a fejében, a szűk negyedóra alatt, miközben egyre egyetemi éveiről beszél, ám figyelme mégis másfelé irányul.

Háromszor jön le, három egymást követő napon ugyanegy időben. Biztosra veszem, hogy jól konzerváló emlékezetébe beväste három rövidke látogatása idején a talán több, előttem mindeddig ismeretlen stílusirányzatok formavonalait bútoraimon, aztán mindannyiszon moziba ment megszállottan, imbolyogva.

Lépései ablakom alatt akár a villanybunkó dobantásai.

Utoljára nagyon rövid ideig maradt, megfigyelhettem, hogy széles hátát a fényefosztott, repedésekkel összehasogatott szekrényen még jobban megnagyobbította; mégpedig úgy, hogy egyúttal könnyörtelenül és határozottan szél is szabdalta az erezetek zsilettpenge-éleivel.

Az asztalos kényelmetlenül feszengett a kegyelettel őrzött karosszékben. A nyikorgás betöltötte az egész szobát.

Végül elment.

Ablakot nyitottam a satnya, beteges szobanövények cserjéi közé furakodva. A mester egyre távolodik, most megáll. Látom, erősebben megfigyelve, hogy hasa alatt a véle egykorú szőlőművelő szomszédom kicsi figurája cérnabábu módjára ugrándozik, keze-lába a levegőt kaparja.

Az asztalos most azt mondja:

— Ez a film kitűnő, Szalvai. Rengeteg stílbútort lehet benne látni. A szőlőművelő ezt feleli:

— Felhőátvonulásokra lehet számítani továbbra is. Ma a gyümölcsö-

söm fölött sokáig keringtek a felhőörvények, futó esők fürdették meg a szikrázó homokot.

A kis öregember pipája a mester sonkás álla alatt parázslík, csak ennyit láthatok.

Ismét egy rövid párbeszéd következik az elgyötört sarki malmossal, aki még távozó szomszédja után kiált:

— A mi kutyánkat Csutkának hívják. Ha van csontja az ebédtől, el ne dobja, hozza át Csutkának. Nagyon pocikos egy kutya...

Otthon vagyok megint, most is áthúz az asztalos az ablak vásznán, jobbról balra, de nem tér be most, nem tér be többé, mivel ő, és a szőlőmivel és a malos és még néhány régi halottakká váltak...

A varázslatos alkony időszakában mégis, most is összetalálkoznak ők hárman, talán a többi is csatlakozik hozzájuk. De ezt már nem láthatom tisztán, mivel a többiek fiatalabbak is, távolabbi, csak látásból ösmerős szomszédjaim.

A tüneményesen rövid randevú után, látom csalhatatlanul, amint fölkapaszkodnak egymás után rendre a mi kacsaringós utcánk fölé hajló templomtorony törzsére, makacsul, tempósan, kicsit sem sietve, elfogják a kiáradó, esti harangszó zengését tömegtelen testükkel.

Csüngnek ott reggelig egészen, kitartóan és állhatatosan, mint valami légi, látomásos toronyszegély-díszletek a templomkúp kérgén.

Azután, még hajnal előtt, társul szegődik hozzájuk a medvetestű szobafestő is. Ő nem gyalogosan, nem is egyéb porkavaró ördögmasinán, inkább csak a maga rozsa-roncsolta biciklijén karikázik-érkezik valahol a túlvilági menet végén, mintegy bezárva a sort ideiglenesen.

Ez a szobafestő, akiről kevéssel ezelőtt biztosra vettem, hogy sohasem halhat meg, ismervén vasszerkezetét, s akinek foszladozó nadrágján-íngjén ismét föltűzel a lecsurgott lila és a véle rokon ibolyaszín, föltűzel a langyos sáfrány és a valószínűtlen dióezüst — tehát ez a halhatatlannak hitt szobafestő, betöltvén az élők értelmes-értelmetlen szerepét, íme fölképlik eredeti testi valóságában a Rézmíves utca vájátán...

Meg is szólal.

Esernyős micije felém fordul, marka pecabotot szorongat.

— Tegnap három teljes felhőplafont befestettem, gondolom, megérdemlek én is egy kis szórakozást ma. Nem gondolja, szomszédocskám?

A bicikli örök küllői elperegnek, jó fogást, akarnám mondani, de szélbújtató függönyöm arcul csap, s már sehol, sehol a megidézett.

Otthon vagyok ismét, a satnya szobanövények ágazatai mögött, az utca túloldalán megint lejátszódtak pontról pontra mindezek a látszatra jelentéktelen események, éppúgy, mint valami filmtári film néma, zenehangokkal alátámogatott képsorai.

LÉGKÖR ÉS VARÁZSLAT

A Széna téri zeneiskola ablakának sötét vizében ebben a pillanatban megjelenik annak a fiatal nőnek fokhagyma-fehérségű arca, aki a gyermekkor elméleti óráin ó betű ajkaival rövidke, együgyű dalocskákat énekelgetett szüntelenül bugyogó zongorahangok árapályában. Most özszerántott cérnafüggönyre van föltűzve ez az arc. Elmosódó és moccsanatlan, akár a kifeszített, kiszikkasztott növényi rost herbáriumüveg

alatt, vagy gombostűdárdával meggyilkolt lepke-öntvény, vagy még inkább olyannak tűnik, mint az előszobák gobelinportréi avitt vászontükkörré hímezve. E megalkotott állókép azonban nem épülhet tovább, nem gazdagodhat egyetlen kiegészítő elemmel sem, igaz nem is omlik azonnal össze. Talán mogyorószín ujjai fáradtak el a széles hanglétra lépcsőin futkározva — mert egyszerre csönd vegyül az állandó hangáradatba, húszévnnyi szünetjel.

A zenetanárnő most ott áll a sötétebb ablakkeret világos vászna előtt. Még mozdulatlan, még nem fordul meg, valami utcai történés nagyon erősen lekötheti figyelmét. Az itteni zongora ugyan néma, de a korábbi zenehangok fölélednek ismét, a félhomályban a hölgy megfordul, alakja most szinte teljes egészében eltakarja az ablakot. Felém indul, de akár az árnyék, vagy átsuhan rajtam, vagy megkerül, és más irányba távozik.

A zenetanárnő egyre rejtelmesebbé válik előttem.

Máskor a gyógyszerészár fényfoltjában látom viszont, amint átvág a Széna téren és az Alsóváros irányába tűnik el, a Kígyó utca torkolatánál megtorpan. Arcán most is árnyék, pillantása zárkózott, a szeme elkinzott, ráncoktól körülhatárolt. Szája ismét ó betűvé formálódik, akár csak húsz év előtt.

A mélységes, parttalan éjszakában a Széna téren, gyufalángnyi utcalámpák világa, zúg a szél félelmetesen. A téren a zeneiskola helyén most jókora üresség tátong, mintha láthatatlan léggömbre kötözve fölemelkedett volna az egész épület a kisváros fölé. Egy patkóforma látszik is az égen, szilárd alakzat. Lebeg, forog, emelkedik-süllyed. Mindannyian kimenekülünk félálunkból is, az áramos-gyors életből is, mire megvirrad.

S akkor mi válik láthatóvá?

Kapával szagatott felhőmező a kelet égajlon, ugyanott a kidagadó nappogácsa, mely fogoly-halhoz hasonló hevelességgel villan föl, csapkod, vergődik, eltűnik az alacsony kéményekből kivetett, korai füst koromhálójában.

És a zene egyre árad odafönről . . .